

Grant Thornton informerer

Nr. 3/2021

Din samarbeidspartner innen revisjon, regnskap skatt og rådgivning

Kjære leser!

Som nyansatt advokatfullmektig i Grant Thornton ser jeg frem til å bistå nåværende og nye kunder med problemstillinger som virksomheter gjerne møter i hverdagen. Etter 12 år på forskjellige avdelinger i skatteetaten ser jeg frem til å bruke min kompetanse til å rådggi innenfor skatt, avgift og selskapsrett sammen med mine kunnskapsrike kollegaer.

Vi nærmer oss nå en normal situasjon, og samtidig avvikes flere av koronaordningene i løpet av høsten, noe du kan lese mer om i denne utgaven av Grant Thornton informerer. I forbindelse med normaliseringen kan det være lønnsomt å ta en gjennomgang på om virksomheten drives mest mulig optimalt og om driften faktisk skjer i henhold til gjeldende regelverk.

I denne utgaven kan du lese om enkelte forhold det kan være verdt være oppmerksom på og få en nærmere vurdering av. Med innføring av ny merverdiavgiftsrapportering vil det være naturlig med en gjennomgang av rutine for behandling av merverdiavgift. Erfaringsmessig ser vi at typiske områder for feilrapportering er knyttet til spørsmål forbundet med delt virksomhet, det vil si virksomheter som både har avgiftspliktig og unntatt virksomhet. Det samme ser vi vedrørende behandlingen av merverdiavgift ved utleie av fast eiendom og merverdiavgift i forbindelse med fusjoner og fisjoner.

Du kan også lese om den skattemessige betydningen av Brexit. Følgene av at Storbritannia trådte ut av EU virker direkte inn på reglene som har vært gjeldende for EU/EØS, for eksempel fritaksmetoden og konsernbidragsreglene. Men også virksomheter som driver i andre land, eller kun i Norge, kan ha behov for en vurdering av sin skatte- og avgiftsposisjon. Det være

seg organisering av virksomheten med tanke på skattemessig optimalisering, salg av virksomheter og eiendommer eller transaksjoner mellom en virksomhet og dens nærstående selskaper og personer.

Det er stadig flere av oss som har kjøpt, og kanskje solgt eller brukt kryptovaluta som betalingsmiddel. Også i disse tilfellene er det viktig å være oppmerksom på den skattemessige behandlingen både med hensyn til formue, kapitalinntekt og eventuell virksomhetsinntekt.

Skulle man oppdage at skatt eller merverdiavgift er behandlet feil i tidligere år, kan dette korrigeres, enten ved egenretting tre år tilbake i tid, eller ved anmodning om såkalt frivillig retting ti år tilbake i tid.

Vi i Grant Thornton har spisskompetanse på både skatt, merverdiavgift og selskapsrett, og kan selvsagt gi bistand med gjennomgang av dine forhold. Med den faglige bredden og erfaringen som vi til sammen representerer, kan vi hjelpe til i både enkeltspørsmål og med helhetlig rådgivning.

Jeg ønsker dere god lesning!

Lene Halvorsen

Manager / Advokatfullmektig
Grant Thornton Norge

Grant Thornton informerer

Utgitt i samarbeid med
DnR Kompetanse AS

Kontaktinformasjon Grant Thornton

Grant Thornton Revisjon AS
Jan Møller
Kirkegata 15
N-0153 Oslo
tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com
www.grantthornton.no

Kontaktinformasjon DnR Kompetanse

DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
N-0230 Oslo
tlf. 23 36 52 00
forlag@revisorforeningen.no

Redaksjon

Redaktør Alf Asklund
tlf. 40 20 43 10
alf.asklund@revisorforeningen.no

Redaksjonsutvalg

Rådgiver Paal Braanaas
Rådgiver Børge Busvold
Rådgiver Camilla Brunfelt
Rådgiver Signe Haakanes

Utgivelsesplan 2021

Nr. 1 - Mandag 1. mars
Nr. 2 - Tirsdag 8. juni
Nr. 3 - Tirsdag 5. oktober
Nr. 4 - Mandag 6. desember

Produksjon

07 Gruppen a.s.

INNHold>03>2021

- 4** Kontorplass, hjemmekontor eller en hybridløsning?
- 5** Aktuelt om koronaordninger
- 6** Kryptovaluta og skatt
- 8** Når det går galt med boliglånsgarantien
- 9** Glemt å kreve tilbakeføring av underskudd for 2020?
- 10** Sju enkle yogaøvelser du kan gjøre ved kontorpulten
- 13** Åpenhetsloven
- 14** Spare i investeringsselskap eller aksjesparekonto?
- 16** Når må styret melde oppbud?
- 18** Nå kommer ny mva-melding
- 19** Brexit og skatt
- 21** Slik kommer du i gang med bærekraftsarbeidet
- 24** Arbeidsgivers rett til innsyn i e-post

Kontorplass, hjemmekontor eller en hybridløsning?

Det spørsmålet de fleste organisasjoner stiller seg denne høsten er: Når smittetallene tillater det, vil kontorarbeidsplass eller hjemmekontor være det beste valget?

Master i organisasjonspsykologi og ledelse
Lone Lekang,
partner i Bwell Norge

Med koronapandemiens inntog i mars 2020, forflyttet vi oss fra det fysiske kontoret til en mer digital hverdag på hvert vårt hjemmekontor. Dette har i stor grad påvirket hvor og hvordan vi jobber, samarbeider, arbeidsklima og ikke minst vår fysiske og mentale helse. Mange positive erfaringer

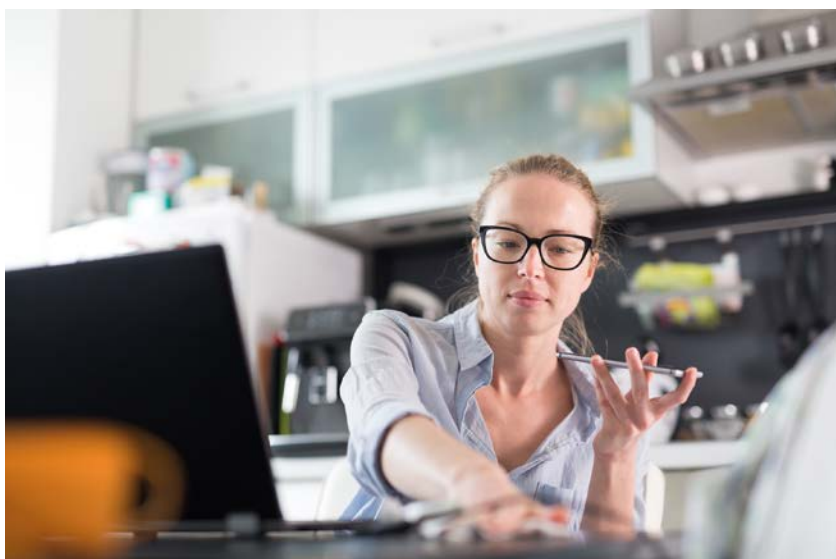
Det er mange som har positive erfaringer med hjemmekontorarbeid. Hjemmekontor gir oss fleksibilitet i forhold til arbeidstid og hvordan vi løser arbeidsoppgavene og veksler mellom jobb- og privatliv. Ansatte opplever at de er mer fokuserte når de jobber hjemme kontra kontoret og har større fleksibilitet i hvordan de utfører arbeidsoppgavene.

Kan slite med jobbmotivasjonen

På den annen side finner vi studier som viser til lavere jobbmotivasjon på hjemmekontoret. Hjemmekontor gir en svekket tilhørighet til arbeidsplassen og svakere sosial relasjon til leder, kolleger og nettverk. Spesielt er det de unge og nyansatte som rapporterer lavere trivsel, har lavere produktivitetsøkning, opplever mindre lederstøtte og mindre sosialt nettverk med kollegaer. Det gir større utfordringer til organisasjonen som skal bygge gode arbeidsmiljøforutsetninger. Gode ergonomiske løsninger kan være utfordrende. Dessuten er det økt forekomst av angst, ensomhet og depresjon på hjemmekontorene.

Løsningen

I og med at det er både fordeler og ulemper med hjemmekontor, ser nå flere organisasjoner på muligheten for

Kontorarbeidsplass, hjemmekontor eller begge deler?

å benytte hybridkontoret – en løsning der de ansatte kan veksle mellom å jobbe hjemme og på kontoret. Målet med *valg av løsning* må være at man finner en balanse mellom fleksibel utførelse av arbeidsoppgaver og bygger gode og effektive samarbeidsnettverk.

Tre viktige elementer i vurderingen av kontorløsning

Andersen og Furnham ved Handelshøyskolen BI trekker frem tre elementer som sentrale når en organisasjon skal velge: For det første; hvordan er organisasjonens fysiske kontorløsning og infrastruktur? Kan bedriften tilrettelegge for at den enkelte presterer godt og ivaretar helsen, både når de jobber selvstendig og i samarbeid med andre? Deretter; hvilke arbeidsoppgaver skal løses og hvordan skal organisasjonen tilrettelegge for selvstendig arbeid og samhandling? Tredje punkt er at orga-

nisasjonen tar hensyn til medarbeiderens personlighet, individuelle situasjon og preferanser for hvor arbeidsoppgavene skal utføres.

Kommuniser beslutningene godt!

Hva valget blir, er opp til din organisasjon. Vi i Bwell anbefaler ledere å ta hensyn til en balansert tilnærming til individuelle behov, organisasjonens rammer, ivaretagelse av aktive- og helsefremmende løsninger – og ikke minst kommunisere beslutningene godt!

Det er fortsatt usikkert når mange av de særordningene som har kommet på grunn av koronapandemien avvikles.

Aktuelt om koronaordninger

En rekke særregler og ordninger for å lette den vanskelige situasjonen mange kom i etter koronautbruddet, er ment å skulle avvikles så fort smittesituasjonen tillater det, men det er fortsatt usikkert når det vil skje. Nedenfor følger status for de viktigste ordningene.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Kompensasjonsordningen [«kontantstøtten»]

Ordningen skal dekke en andel av uunngåelige faste kostnader for foretak med et omsetningsfall på minst 30 prosent. Ordningen er vedtatt å gjelde ut oktober 2021, men i en nedtrappet versjon fra juli 2021. Det er også vedtatt at Regjeringen kan avslutte ordningen før tilskuddsperioden september-oktober hvis koronasituasjonen skulle tilsi det.

Permitteringsreglene

Det ble vedtatt en rekke endringer i permitterings- og dagpengereglene

under pandemien. Blant annet ble permitteringsperioden forlenget, og dagpengesatsen ble forhøyet til 80 % inntil 3G. Dette gjelder frem til 1. oktober 2021 da man går over til de ordinære permitteringsreglene, men Regjeringen har foreslått å forlenge ordningene frem til og med 31. oktober 2021.

Sykepenger

Under pandemien har vi hatt en ordning der arbeidsgivere kun skal betale sykelønn for de tre første dagene ved sykefravær som skyldes korona. Videre har selvstendig næringsdrivende og frilansere kunnet kreve sykepenger fra NAV fra fjerde dag ved koronarelatert fravær som dokumenteres med sykmelding fra lege. Koronakarantene likestilles med sykdom så lenge man ikke har brutt nasjonale reiseråd.

Ordningene gjelder ut september 2021 slik at fra 1. oktober gjelder de ordinære reglene for sykepenger.

Omsorgspenger [«sykt barn-dager»]

Foreldre har dobbelt antall omsorgsdager ut desember 2021 uavhengig av om fraværet skyldes korona eller ikke. Vi-

dere kan foreldre overføre omsorgsdager seg imellom. Arbeidsgiverperioden er ti dager. Arbeidsgiver forskutterer omsorgspengene og kan kreve refusjon fra NAV.

Ut september 2021 kan foreldre bruke omsorgsdager og dessuten overskride maksimalt antall omsorgsdager når barnehage/skole/SFO er stengt pga. korona.

Inntektssikring for selvstendig næringsdrivende og frilansere

Ordningen dekker inntektstap på inntil 60 prosent av inntekten inntil 6G. Ordningen gjelder ut september 2021.

Merverdiavgift

Lav momssats (persontransport, romutleie, kinobilletter mv.) har vært redusert fra tolv til seks prosent fra 1. april 2020. Fra og med 1. oktober 2021 gjeninnføres den ordinære satsen, altså 12 prosent.

Utsatt betaling av skatt og avgift

Adgangen til å søke betalingsutsettelse for skatt og avgift etter den forenklede

ordningen utløp 30. juni 2021. De som er gitt slik utsettelse, skal tilbakebetale over 12 måneder med første avdrag 31. oktober 2021.

Karantenekompensasjonsordningen

Ordningen skulle dekke merutgifter til innreisekarantene for bedrifter med innleid utenlandsk arbeidskraft som i stedet for bruk av karantenehotell selv sørger for egnet oppholdssted. Ordningen gjaldt ut juni 2021.

Lønnsstøtteordningen

Lønnsstøtteordningen for å ta permitterte tilbake i jobb utløp 31. august 2021.

Lånegarantiordningen

Ordningen innebærer at staten garanterer for 90 prosent av beløpet i nye banklån til bedrifter som står overfor en akutt likviditetskrise som følge av koronapandemien. Ordningen er forlenget ut oktober 2021.

Støtteordning for store publikumsåpne arrangement

Ordningen er en støtteordning for store, publikumsåpne arrangementer utenom kultur- og idrettssektoren, som må avlyses eller nedskaleres som følge av myndighetspålegg. Ordningen gjelder ut oktober 2021.

Kultur og idrett

Ordningene for kultur, idrett og frivillighet gjelder ut oktober 2021. Regjeringen har imidlertid foreslått å forlenge kompensasjonsordningen for kultursektoren for avlyste, stengte eller nedskalerte kulturarrangementer til og med 31. desember 2021.

Kryptovaluta og skatt

Eier du bitcoin eller annen kryptovaluta, er det skattepliktig formue pr. 31.12 og om du har solgt, er gevinst skattepliktig mens tap gir fradragsrett. Har du betalt en vare med kryptovaluta, har du også realisert og du må foreta en gevinst/tapsberegning.

Rådgiver Skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Skattepliktig formue

Kryptovaluta er en skattepliktig eien- del og verdien må føres opp til kursen pr. 31.12 i skattemeldingen.

Visse formuesobjekter som bolig, aksjer mv. føres opp som formue i skattemeldingen med en rabatt i forhold til markedsverdien. Slik er det ikke for kryptovaluta. Har du derimot kjøpt kryptovaluta gjennom et aksjeselskap, er det aksjen som verdsettes og du vil

få rabatten. Spart formuesskatt ved å ha kryptovaluta i et aksjeselskap er nødvendigvis ikke lønnsomt, se under.

Mange formuesposter rapporteres automatisk i skattemeldingen. Det gjelder formue på bolig, bankopplysninger

og aksjebeholdning mv. Det er ingen slik automatisk rapportering av kryptovaluta. Mange velger å lagre kjøpt kryptovaluta via den plattformen eller børsen det er handlet på. Dette er ofte utenlandske selskaper som for eksempel Coinbase, eToro osv., og norske

Kryptovaluta

Noe forenklet kan kryptovaluta beskrives som digitale penger. Det er ingen sentralbank eller annen offentlig myndighet som står bak og verdien fastsettes av tilbud og etterspørsel. Det er antatt at det finnes opp mot 10 000 forskjellige valutaer. Verdien på de forskjellige valutaene svinger mye og enn så lenge er de ikke, med noen unntak, særlig anvendelige som betalingsmiddel. Den mest kjente valutaen er bitcoin.

Det er antatt at det finnes opp mot 10 000 forskjellige kryptovalutaer.

myndigheter kan ikke pålegge disse rapporteringsplikt. Det betyr at du selv må sørge for å føre opp verdien av kryptovaluta som formue. Gjør du ikke det, vil det bli ilagt tilleggsskatt.

Kapitalinntekt med 22 % skatt

Inntekter og tap vil typisk oppstå ved kjøp og salg av kryptovaluta. Det skatterettslige realisasjonsbegrepet omfatter også bytte. Det betyr for eksempel at om du kjøper en vare for dine bitcoin, regnes disse som realisert. Du må da foreta en gevinst- eller tapsberegning basert på verdien av den varen du kjøpte. Det samme vil gjelde om du har bitcoin og velger å kjøpe en annen kryptovaluta. Om du gir bort kryptovaluta som en gave uten noen form for gjenytelse, er det derimot ikke en realisasjon skattemessig. Gevinst og tap ved realisasjon skattes med 22 %.

Er kjøpet gjort gjennom et aksjeselskap, skattes aksjeselskapet først med 22 % og deretter skattes aksjeeier som normalt ved en eventuell

utbytteutdeling med 31,68 % ($22 \% \times 1,44$).

På samme måte som for formue, er du selv ansvarlig for å føre opp gevinster og tap i skattemeldingen.

Gevinstberegningen

Ved kjøp og salg av kryptovaluta gjelder ikke FIFO-prinsippet (først inn først ut). Selger du en del av din beholdning av en bestemt kryptovaluta, bestemmer du selv ved gevinst/tapsberegningen hvilken enhet du har solgt.

Legg også merke til at verdiendring som skyldes endring av valutakursen, inngår i gevinst-/tapsberegningen. Du skal derfor ikke foreta noen særskilt beregning over gevinst eller tap på valuta. Du trenger ikke å fremlegge dokumentasjon for gevinst- eller tapsberegningen, men du må oppbevare denne slik at den kan legges frem på forespørsel.

Virksomhetsbegrepet

Det er det alminnelige virksomhetsbegrepet i skatteretten som gjelder. Det kjennetegnes av at aktiviteten har en viss varighet og et visst omfang, er egnet til å gi overskudd og drives for skattyters regning og risiko.

Omfattende virksomhet med kjøp og salg av kryptovaluta vil kunne oppfylle virksomhetskravet. Overskudd skattes da med en skattesats opp til 49,6 %.

Det kan også bli ansett som virksomhet når aktiviteten er utvinning (mining). Mining innebærer for eksempel at du som eier av en kraftig datamaskin kan få betalt i eksempelvis bitcoin for å prosessere transaksjoner. Oppfylles virksomhetskravet, vil du ha fradrag for kostnader knyttet til virksomheten, som datamaskin og strømudgifter mv.

Når det går galt med boliglånsgarantien

Tenk deg at poden eller en nær venn er i ferd med å kjøpe nytt bosted, men at banken ønsker seg mer sikkert for å kunne gi lånet som skal til. Du stiller opp som garantist og regner med at alt vil gå i orden med betaling av renter og avdrag. Så går det ikke som planlagt – lånet misligholdes – og banken ser i din retning. Hva er du egentlig ansvarlig for – og er du medlåntaker eller kausjonist?

Redaktør
Alf Asklund,
Revisorforeningen

Har du signert lånepapirene som medlåntaker er svaret gitt – du blir ansvarlig overfor banken for hele lånet, på helt lik linje med den andre låntakeren (hovedlåntaker). Dette fordi både låntaker og medlåntaker er like ansvarlige for at lånet blir betalt i henhold til avtalen. Du ble ved signeringen av lånepapirene som medlåntaker, ansvarlig for hele lånet, helt til det er fullstendig nedbetalt.

Et slikt solidaransvar gir i utgangspunktet mest sikkerhet for banken, noe som gjør at det er enklere å få innvilget et lån sammen med en medlåntaker enn om det stilles lavere sikkerhet. God sikkerhet skal også reflekteres i gode lånebetingelser.

Større fleksibilitet som kausjonist

Hadde du i stedet stilt opp som kausjonist kunne det ha gitt deg mindre ansvar og større fleksibilitet enn å være medlåntaker. Som kausjonist stiller du sikkerhet for en annens gjeld, men du kan velge bare å være ansvarlig for deler av lånet, og du kan avtale å bli løst fra ansvaret hvis boligverdien stiger eller etter at deler av lånet blir nedbetalt. Som kausjonist er du subsidiært ansvarlig for lånet, noe som betyr at banken ikke kan kreve penger fra deg/kausjonisten før lånet misligholdes.

Hvis hovedlåntaker misligholder et lån kort tid etter låneopptaket, har det kanskje ikke veldig stor praktisk betydning om akkurat når banken kan kreve penger fra deg, men hvor stor

andel av lånet du har kausjonert for kan naturligvis ha stor betydning.

Selvskyldnerkausjon eller simpel kausjon

Det er to hovedtyper av kausjon – selvskyldnerkausjon og simpel kausjon. Ved en selvskyldnerkausjon kan banken gå direkte på kausjonisten for å kreve penger dersom låntaker misligholder ved forfall.

Banken må da først forsøke å få låntakeren til å betale, før den kan inndrive lånet fra kausjonisten. Kausjonisten garanterer altså både for betalingsvilje og evne hos låntaker.

Ved simpel kausjon må banken gjøre visse tiltak for å få hovedlåntaker til å betale, for å klargjøre at hovedlåntake-

ren ikke er i stand til å gjøre opp for seg, før banken kan rette krav mot kausjonisten. Ved simpel kausjon garanteres det egentlig bare for betalingsviljen. Banken vil derfor foretrekke en selvskyldnerkausjon fremfor en simpel kausjon.

To undergrupper

Personkausjon og realkausjon er undergrupper av selvskyldnerkausjon og simpel kausjon.

Har du stilt egen bolig/eiendom som sikkerhet, er du realkausjonist. Ved realkausjon kan banken tvangs selge pantet for å dekke en gjeld dersom hovedlåntaker ikke betaler det som er avtalt av renter og avdrag. Banken kan da ikke kreve at den som har stilt med pantet personlig betaler noe i tillegg.

Det er bedre å utfordre et vennskap ved ikke å stille opp som garantist enn fullstendig å ødelegge vennskap, familieidyll og kanskje også egen økonomi.

På det viset innebærer ikke realkausjon noe personlig gjeldsansvar for kausjonisten. Et potensielt problem med realkausjon er at det kan påvirke egne lånemuligheter i fremtiden hvis for eksempel egen bolig allerede er stilt som sikkerhet for noen andre sitt lån.

Har du som kausjonist godttatt å være personlig ansvarlig for lånet, er du personkausjonist.

Bedre føre var ...

Dersom du som medlåntaker eller kausjonist har måttet gjøre opp for noen andre sitt lån, har du vanligvis krav på å få dekket det pengebeløpet du har betalt på vegne av den andre. I hvor stor grad kan være avhengig av hvilken avtale som er inngått med den du har garantert for. Som ellers er det sikrest å ha avtalt dette skriftlig.

Enda viktigere er det å ha gjort en grundig vurdering av låntakers og egen økonomi før du eventuelt stiller opp som garantist for et eventuelt lån – uforutsette ting kan skje. Det er bedre å utfordre et vennskap ved ikke å stille opp som garantist enn fullstendig å ødelegge vennskap, familieidyll og kanskje også egen økonomi.

Glemt å kreve tilbakeføring av underskudd for 2020?

Selskap med underskudd i 2020 kan tilbakeføre dette underskuddet mot positiv inntekt i 2019 og 2018. Skatteverdien av det tilbakeførte underskuddet blir utbetalt ved skatteoppgjøret for 2020. Regelen ble innført for å lette selskapenes likviditet i forbindelse med koronapandemien. Underskudd som er tilbakeført etter denne ordningen, kan ikke fremføres.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

I utgangspunktet ble fradraget gitt automatisk. Det var imidlertid mulig å reservere seg fra ordningen ved å krysse av i en rubrikk på side 1 i skattemeldingen. Ifølge skatteetaten viser det seg at mange selskaper har valgt å reservere seg fra ordningen ved å krysse av i rubrikken selv om de oppfyller vilkårene.

Vi mistenker at dette i mange tilfeller skyldes en misforståelse og at de slett ikke har ønsket å reservere seg. Hva gjør man da?

Endringsmelding

Selskapet kan selv endre feil i en tidligere innsendt skattemelding ved å sende endringsmelding. Du skal ikke sende klage på fastsettingen. For aksjeselskaper leveres endringsmelding ved å sende inn et nytt fullstendig oppgavesett fra fagsystemet via Altinn. Da fjerner man avkrysningen i feltet der selskapet har reservert seg mot å tilbakeføre underskuddet. Det er ikke tilstrekkelig å sende inn korrigerende enkeltskjema. Det er ikke nødvendig å informere Skatteetaten om at du har endret.

Dette gjelder både når skatteetaten har sendt skatteoppgjøret til selskapet og før skatteoppgjøret er ferdig.

Hvis endringene skal gjøres direkte i Altinn-portal, finner du tidligere

innsendte oppgavesett i «Arkiv». Velg «Lag ny kopi» og korreger aktuelle skjema. Signer og send alt inn på nytt.

Hvis endringsmeldingen gjelder ordningen med tilbakeføring av underskudd, sendes endringsmelding for inntektsåret 2020. Det er ikke nødvendig å sende endringsmelding for 2019 og 2018.

Frist

Ordningen med endringsmelding gjelder inntil tre år etter leveringsfristen for skattemeldingen. Det innebærer at det nå kan sendes endringsmelding for inntektsårene 2018, 2019 og 2020.

Sendes det inn ny skattemelding for tidligere inntektsår, altså 2017 eller tidligere, blir dette behandlet etter reglene for klage.

Sju enkle yogaøvelser du kan gjøre ved kontorpulten

Enten du har hjemmekontor eller er ved den ordinære kontorplassen din – det er lett å bli stiv i nakken, stram i skuldrene og sliten i korsryggen når du sitter flere timer sammenhengende foran skjermen, dag etter dag.

Ernæringsfysiolog cand. scient. og yogalærer, Gunn Helene Arsky

Enkel kontoryoga er en super måte å forbedre energinivåene dine på, lette smerter og senke stressnivået. Når du har sittet en stund, og er klar for en liten pause, er det på sin plass med disse yogaøvelsene. De er enkle, du trenger ikke noe utstyr, og du vil ikke begynne å svette av dem. Perfekt på jobb!

Vil du ha litt ekstra zen-stemning rundt deg, kan du jo finne frem en rolig spilleliste på Spotify (for eksempel denne her: [spoti.fi/3kWezDe](https://open.spotify.com/playlist/3kWezDe)) og ta på hodetelefonene.

Det er lurt å lese gjennom alle øvelsene på forhånd, og se på bildene, før du går i gang selv. Dette gjelder spesielt om du ikke har noen yogaerfaring fra tidligere. Og husk at ikke noe skal gjøre vondt! Vi ønsker å løse opp i spenninger, ikke skape nye. Gå bare så dypt i en stilling som kroppen din tillater – ikke nødvendigvis så langt som bildet viser, eller som «kroppen-din-for-20-år-siden» hadde klart. Merker du stikende smerter, nummenhet eller prikking i skuldre og nakke – gjør mindre, ikke mer! I yoga bruker vi ikke pisker, men gulroten.

1. Tilstedeværelse.

Mål: Koble av fra hverdagen i et lite øyeblikk.

Sett deg litt frem på kontorstolen, med rett rygg og føttene (gjerne uten sko) plantet godt i gulvet. La hendene hvile på lår eller knær, mykne i skuldrene og lukk øynene. Pust inn og ut gjennom nesen, rolig, og kjenn hvordan du har det akkurat her og nå. Sitt i 1–2 minutter før du går over til neste øvelse.

2. Sidebøy.

Mål: Strekke sidekroppen, bue ryggsoylen sidelengs.

Fra posisjonen Tilstedeværelse løfter du armene opp mot taket og spriker med fingrene. Bøy over mot høyre (armer og fingre er fortsatt engasjerte) og pust tre dype, sakte pust gjennom nesen. Kom rolig opp til senter før du gjentar på venstre side. La så armene falle ned, hvil hendene på knær eller lår.

3. Katt og ku med armer.

Mål: Flekse og svaie ryggsoylen, åpne brystmuskler og mellom skulderblader.

Fra der du sluttet i forrige øvelse, trekk pusten dypt inn mens du løfter armene opp og ut og svaier ryggen. Løft blikket, strekk hele veien ut i fingerspissene. På utpust krummer du ryggen, trekker armene «beskyttende» foran deg og kikker inn mot navlen. Gjenta svaie og krum i takt med din egen pusterytme, rolig, i 1–2 minutter. La hendene hvile i fanget når du er ferdig, rett ryggen opp i nøytral stilling.

4. Rotasjon.

Mål: Rotere ryggsoylen rundt sin egen akse.

Legg høyre hånd og underarm på kontorpulten, parallelt med bordkanten. Grip tak i stolryggen med venstre hånd og roter hele overkroppen mot venstre, som om du vil se bak deg (men ikke overanstreng nakken!). La hoftene og knærne peke rett frem fortsatt. Bli i denne stillingen i fem dype, rolige pust. Kom tilbake til senter før du gjør øvelsen på motsatt side.

5. Sittende 4-tall.

Mål: Åpne utsiden av hoftene, øke sirkulasjonen i korsryggen.

Plasser føttene i hoftebreddes avstand på gulvet, og rett deg opp i ryggen. Legg venstre ankel på høyre kne (hjelp gjerne foten på plass med hendene), og la hendene hvile på venstre ankel og kne. Pust rolig gjennom nesene, og slapp av i venstre sete, utside hofte og innside lår. Etter tre–fire pust her, kan du varsomt lene deg litt fremover med strak rygg – stopp idet du kjenner det ‘tar’ i setemuskelen. Bli her i 30–60 sekunder før du kommer rolig opp igjen og løsner ut benet fra stillingen. Gjenta på andre siden.

6. Underarms-tøying.

Mål: Strekke ut i stramme underarms- og håndmuskler.

Reis deg opp og still deg litt fra kontorpulten. Plasser håndflatene på bordplaten i skulderbreddes avstand, rotert slik at fingrene peker tilbake mot kroppen. Pust rolig gjennom nesen og se om du kan bøye albuen i retning av navlen, uten at håndflatene letter fra pulten. Reguler intensiteten i stillingen ved å lene kroppstygden litt fremover (lettere) eller bakover (tyngre). (Det er uansett bare snakk om noen centimeter).

Bli i stillingen i 30–60 sekunder før du skifter plassering av hendene: Legg nå håndbakene i bordplaten i skulderbreddes avstand (så du ser innsiden av hendene dine), la fingrene peke ut til hver side. Len kroppstygden på (start med lite!), og bøy albuen lett ut til siden. Bli i denne stillingen i 30–60 sekunder. Løsne ut av stillingen, rist litt på hender og armer, og bli stående for siste øvelse.

7. Skulder- og nakkerull.

Mål: Løsne opp i stive muskler, forebygge hodepine.

Stå med føttene i hoftebreddes avstand og en ørliten bøy i knærne, slikt at kroppen kjennes rolig. Rett toppen av hodet opp mot taket, slik at du blir lang i ryggen. På et rolig innpust løfter du skuldrene frem og opp, på et rolig utpust slipper du skuldrene bak og ned. Gjenta fire ganger til, før du bytter retning: På et rolig innpust trekker du skuldrene bakover og opp, på et rolig utpust slipper du skuldrene frem og ned. Gjenta fire ganger til.

Avslutt yogapausen med nakkerull: La venstre øre falle mot venstre skulder, og mens du puster rolig, lar du haken sakte bevege seg ned mot brystbenet, og videre opp mot høyre, til høyre øre er rett over høyre skulder. Fortsett sirkelen rolig bak- og oppover hele veien tilbake til venstre skulder. Gjenta på motsatt side.

Løft hodet opp igjen, og du er klar for å arbeide videre!

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven som ble vedtatt i juni 2021, setter strengere krav til virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det er ikke avklart når loven vil tre i kraft, men det forventes å bli tidligst 1. januar 2022. Det kan også tenkes at de ulike pliktene trer i kraft til ulik tid.

Rådgiver regnskap
Signe Haakanes,
Revisorforeningen

Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Virksomhetene får derfor et større ansvar for å arbeide aktivt med å avdekke og håndtere negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandør-kjedene sine.

Gjelder for større virksomheter

Loven gjelder for større virksomheter som er hjemmehørende i Norge, og som tilbyr varer og tjenester i eller utenfor Norge. Loven gjelder også for større utenlandske virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge, og som er skattepliktige til Norge etter norsk intern lovgivning.

Med større virksomheter menes virksomheter som omfattes av regnskapsloven § 1-5, eller som på balansedagen overskrider grensene for to av følgende tre vilkår:

- salgsinntekt: 70 millioner kroner
- balansesum: 35 millioner kroner
- gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk

Morselskaper skal regnes som større virksomheter dersom vilkårene er oppfylt for mor- og datterselskaper sett som en enhet.

Åpenhetsloven skal blant annet fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester.

Loven gjelder dermed ikke for små virksomheter direkte, men små virksomheter i leverandørkjeden som kan bli påvirket indirekte gjennom at større virksomheter viderefører krav til dem.

Må redegjøre for aktsomhetsvurderinger

Loven innebærer at selskapene må redegjøre for aktsomhetsvurderinger som de har foretatt. Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Redegjørelsen for aktsomhetsvurderingen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider, og kan inngå i

redegjørelsen om samfunnsansvar etter regnskapsloven § 3-3 c. Virksomhetene skal i årsberetningen opplyse om hvor redegjørelsen er tilgjengelig.

Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger. Den skal underskrives i tråd med reglene i regnskapsloven § 3-5.

Virksomhetene blir også pålagt å svare på informasjonskrav fra allmennheten. Det gir forbrukerne, sivilsamfunnet og andre tilgang til informasjon om hvilke vurderinger av risiko og tiltak virksomhetene gjør for å sikre menneskerettigheter og arbeidsforhold.

Spare i investerings-selskap eller aksjesparekonto?

Lønner det seg å spare i et investeringsselskap eller er det likeså greit å spare i en aksjesparekonto? Vi ser på fordeler og ulemper med begge spareformene.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

I et investeringsselskap kan du plassere alle typer verdipapirer, og gevinster vil i stor grad være unntatt beskatning. Alle gevinster i en aksjesparekonto er unntatt beskatning, men du kan bare investere i bestemte verdipapirer.

Skattemessig grunnlag

Et investeringsselskap vil normalt være et aksjeselskap og fritaksmetoden er grunnlaget for skattemessig behandling. Fritaksmetoden innebærer med visse unntak at aksjegevinster og utbytte som investeringsselskapet mottar, er fritatt beskatning. På den annen side får selskapet heller ikke fradrag for tap. En personlig eier av et investeringsselskap skattlegges først ved en utdeling fra selskapet. Du kan som aksjeeier ta opp lån i selskapet, men lånet vil da skattlegges som et utbytte.

En aksjesparekonto er særskilt regulert i skatteloven. Det følger av bestemmelsen at kontoen bare kan benyttes til å investere i børsnoterte aksjer, egenkapitalbevis i selskaper hjemmehørende i land innenfor EØS og andeler i aksjefond i land innenfor EØS. Aksjefond må ha en aksjeandel på 80 % ved inntrittsårets begynnelse.

Etablering, arbeid og kostnader ved drift

Begge alternativer forutsetter en etablering i forkant, at penger tilføres og at kjøp og salg foretas fra aksjesparekontoen eller i investeringsselskapet.

Investeringsselskap som aksjeselskap

Velger du å organisere investeringsselskapet som et aksjeselskap, må du forholde deg til aksjelovens bestemmelser. Det må utarbeides et stiftelsesdokument, innbetaling av aksjekapital må bekreftes av revisor, bank, advokat eller autorisert regnskapsfører. Selskapet må registreres i Foretaksregisteret og elektronisk registrering koster 5570 kroner. Som eier av aksjeselskapet vil du utgjøre styret og generalforsamlingen. Beslutninger som treffes, må følge bestemmelsene i aksjeloven. Skal du ta ut penger av selskapet, må det være et grunnlag for utdelingen og du må følge formelle regler. For et mindre aksjeselskap trenger ikke dette bety veldig store kostnader eller mye arbeid. Følges ikke bestemmelsene, kan det imidlertid bety negative skattekonskvenser for eier og i ytterste konsekvens ansvar for deg som utgjør styret.

Et aksjeselskap er et eget skattesubjekt som må levere skattemelding og regnskap. Selskapet må selv sørge for å gjøre vurderingen av hvilke inntekter

som er innenfor eller utenfor fritaksmetoden og gi korrekte opplysninger i skattemeldingen.

Investere i aksjesparekonto

En aksjesparekonto kan enkelt og kostnadsfritt etableres hos en tilbyder, som bank eller megler. Det er tilbyder som rapporterer til skattemyndighetene og opplysningene kommer forhåndsfylt i din skattemelding.

Færre investeringsmuligheter med aksjesparekonto

En aksjesparekonto er som nevnt over begrenset til investeringer i børsnoterte aksjer, egenkapitalbevis i selskaper hjemmehørende i land innenfor EØS og andeler i aksjefond i land innenfor EØS.

Aksjer og egenkapitalbevis må være notert på norsk eller utenlandsk børs. Aksjer på OTC-listen og på Euronext Growth (tidligere Merkur Market) regnes ikke som børsnoterte aksjer. Tegningsretter omfattes heller ikke av ordningen. Overføres det verdipapirer til kontoen som ikke omfattes av ordningen, skal disse tas ut umiddelbart og ved den skattemessige behandlingen ses det bort fra at verdipapirene har vært på kontoen.

Innskudd kan tas tilbake skattefritt både fra et investeringsselskap og en aksjesparekonto.

I et investeringsselskap står du fritt til å kjøpe verdipapirer og gjøre andre investeringer, for eksempel i eiendom. Om investeringen omfattes av fritaksmetoden, blir avgjørende for eventuell beskatning. Fritaksmetoden gjør at mottatt utbytte (med unntak av inntektsføring av tre prosent av utbytte når selskapet ikke eier mer enn 90 prosent) og gevinster ved realisasjon unntas beskatning. Det samme gjelder for gevinst på finansielle instrumenter med aksjer eller andeler i fritaksmetoden som underliggende objekt. Fritaksmetoden gjelder for aksjer i EØS og om selskapet er i lavskatteland i EØS. For land utenfor EØS er det et krav om eierandel på minst ti prosent og eiertid på minst to år for å omfattes. Aksjer i lavskatteland utenfor EØS omfattes ikke av fritaksmetoden.

Det skal kort bemerkes at før en eiendomsinvestering etableres i et aksjeselskap, bør det vurderes om det kan være mer gunstig å eie eiendom personlig. Det er en etablert praksis for at utleie av fire leiligheter eller forretningsseiendom under 500 kvm ikke oppfyller virksomhetskravet. Dette

betyr at slike inntekter kun beskattes med 22 prosent.

Hvis du lykkes med dine investeringer og ikke har annen arbeidsinntekt, er det fordelaktig at du i et aksjeselskap kan velge om du vil ta ut et utbytte eller lønn. Det forutsetter at du yter en arbeidsinnsats i selskapet. Lønn kan være et alternativ fordi du da opparbeider pensjonsrettigheter og kan få sykepenger ved sykdom.

Uttak

Innskudd kan tas tilbake skattefritt både i et investeringsselskap og på aksjesparekontoen. I et investeringsselskap må du som nevnt over følge aksjelovens regler, men for en aksjesparekonto er dette mye enklere. Uttak ut over innskutt beløp beskattes likt med 31,68 prosent.

Renter

Det følger av bestemmelsene for aksjesparekonto at et innskudd ikke vil gi renter. I et investeringsselskap vil ledig

kapital kunne stå på alminnelig konto og gi renter.

Fradrag for tap

Hvis dine investeringer har gitt tap, får du ikke personlig skattefradrag for tapet før du avslutter aksjesparekontoen. Kontoen kan enkelt avsluttes og dermed gi fradrag skattemessig. For et investeringsselskap vil en avvikling måtte følge aksjelovens regler. Det kan ta tid og kreve visse kostnader. Alternativt kan investeringsselskapet selges, slik at dine aksjer på den måten realiseres.

Avslutningsvis skal det bemerkes at etablering av aksjesparekonto fremstår som et langt enklere og billigere alternativ enn et investeringsselskap, spesielt dersom det ikke er snakk om betydelige investeringer.

Når må styret melde OPPBUD?

Er et selskap insolvent uten at det er realistisk med videre drift, plikter styret å melde oppbud. Har selskapet dårlig økonomi, men man øyner håp om at dette er forbigående, kan det være hensiktsmessig med en gjeldsforhandling eller rekonstruksjon.

Advokatene Tor Erlend Framstad og Henrik Midtsæter, begge Advokatfirmaet Økland & CO

Oppbud og konkursbegjæring

Konkurs kan åpnes på grunnlag av oppbudsbegjæring eller konkursbegjæring. Oppbud innebærer at et foretak ber om at det åpnes konkurs i eget selskap. Konkursbegjæring innebærer at en kreditor sender konkursbegjæring etter forutgående varsel. Både oppbuds- og konkursbegjæring må fremsettes i samsvar med konkurslovens regler. Virkningen er den samme.

Betingelsen for å åpne konkurs, både etter oppbuds- og konkursbegjæring, er at skyldneren er insolvent. Det er to vilkår som må være oppfylte for at en skyldner skal regnes som insolvent. For det første må skyldneren være *illikvid*, dvs. at skyldneren mangler likviditet til å betale løpende forpliktelser etter hvert som de forfaller. Det må foreligge mer enn bare en forbigående betalingsudyktighet. For det andre må skyldneren være *insuffisient*, dvs. at skyldnerens økonomiske forpliktelser overstiger verdien av skyldnerens eiendeler. Vilkårene er kumulative, hvilket vil si at begge må inntreffe samtidig, for at konkurs skal kunne åpnes.

Plikt og ansvar ved insolvens

Etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 3-4 skal selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.

Ved tap av egenkapital har selskapet nærmere angitte handleplikter etter aksjelovene § 3-5. Styret skal straks behandle saken, og innen rimelig tid

innkalle generalforsamlingen og gi den en redegjørelse for selskapets økonomiske stilling. Dersom selskapet ikke har en forsvarlig egenkapital i samsvar med § 3-4, skal styret på generalforsamlingen foreslå tiltak for å rette på dette. Hvis styret ikke finner grunnlag for å foreslå slike tiltak, eller slike tiltak ikke lar seg gjennomføre, skal det foreslå selskapet oppløst.

Er selskapet insolvent, og det ikke er noen berettiget forventning om å overvinne de økonomiske problemene i overskuelig fremtid, vil styret ved unnlatelse av å begjære åpning av gjeldsforhandling, rekonstruksjon eller konkurs risikere både straff- og erstatningsansvar.

Straffansvar

Straffansvar kan ilegges en insolvent skyldner som forsettlig eller grovt uaktsomt unnlater å begjære åpning av gjeldsforhandling, rekonstruksjon eller konkurs.¹ Vilkårene er at unnlatelsen medfører at en disposisjon eller et utlegg ikke kan omstøtes, og dette forringer fordringshavernes dekningsutsikt betydelig, eller at skyldnerens næringsvirksomhet klart går med tap, og skyldneren må innse at han ikke vil kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid. Strafferammen er bot eller fengsel inntil to år.

Unnlatelsen er likevel straffri dersom skyldneren har opptrådt i forståelse med fordringshavere som representerer «en vesentlig del av fordringsmassen med

hensyn til beløp og antall». Bestemmelsen gir grunnlag for å kunne arbeide med restrukturering, selv om ikke alle kreditorer er enige. Det reduserer enkeltkreditorers pressmidler, og kan bidra til at det er lettere å finne en løsning.

Erstatningsansvar

Etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 17-1 kan selskapet, aksjeeier eller andre kreve at daglig leder, styremedlem, medlem av bedriftsforsamlingen, gransker eller aksjeeier erstatter skade som de i den nevnte egenskap forsettlig eller uaktsomt har voldt vedkommende.

Grunnvilkårene for erstatning

Det er tre grunnvilkår for erstatning. Det må foreligge ansvarsgrunnlag (forsett eller uaktsomhet), den som krever erstatning må ha lidt skade/tap, og tapet må skyldes det uaktsomme eller forsettlige forholdet (det må være årsakssammenheng).

Hva skal til for at styret eller øvrig selskapsledelse blir ansvarlig?

I utgangspunktet foreligger uaktsomhet hvis man ikke kunne ha noen berettiget forventning om å overvinne de økonomiske problemene innen overskuelig fremtid. Styremedlemmer plikter å holde seg tilbørlig underrettet både om resultatutviklingen i selskapet og om markedsutviklingen. Styremedlemmenes forhold må imidlertid ses i sammenheng med kreditorernes forhold. Kreditorer har selv ansvar for å undersøke risiko før man gir kreditt.

¹ Jf. straffeloven § 407.

Eksempler på erstatningsbetingende forhold som vil kunne medføre ansvar, er tapping av selskapet, samt drift på kreditorenes regning som følge av manglende kontroll over økonomien. Man har for eksempel ikke gjennomført styremøter eller regnskaps- og bokføringen har vært uforsvarlig. Ved vurderinger som krever skjønn, vil det kunne være større rom for feil. Skjønnnet må være klart uforsvarlig for at styremedlemmer kan anses som uaktsomme, men også her må man sørge for å ha et forsvarlig avgjørelsesgrunnlag.

Erstatningsansvar for andre?

Den som medvirker til skaden/tapet, kan også bli erstatningsansvarlig. Dette kan for eksempel være revisor eller regnskapsfører, men kan også være andre. Hvis flere er ansvarlige for samme skade/tap, blir de solidarisk ansvarlig for hele tapet. Uaktsomhet må vurderes individuelt for hver enkelt ansvarlig. Det kan kreves erstatning av medvirkeren selv om skadevolderen ikke har vært uaktsom og derfor ikke er erstatningsansvarlig.

Oppbudsbegjæring

Dersom et selskap vil begjære oppbud, må oppbudsbegjæringen oppfylle kravene i konkursloven § 66. I tillegg må det vedlegges nærmere angitt dokumentasjon. Det må vedlegges oppgave over skyldnerens eiendeler og gjeld, med angivelse av fordringshavernes navn, adresser og tilgodehavender og de sikkerheter som hefter for gjelden. Dersom en fordringshaver har pantrett eller annen tilsvarende sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, må tidspunktet for så vel gjeldens som sikkerhetens stiftelse oppgis. Videre må det vedlegges en redegjørelse for hvordan registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger er innrettet. Siste årsregnskap og styremøteprotokoll hvor oppbud ble besluttet, skal også vedlegges.

Hva med gjeldsforhandlinger eller rekonstruksjon?

Om selskapet har dårlig økonomi, men man øyner håp om at dette er forbigående, kan det være hensiktsmessig med en gjeldsforhandling eller rekonstruksjon. Det samme er hvis selskapets underliggende drift er god,

men gjelden er for stor. Gjeldsforhandling kan lede til ettergivelse av gjeld, konvertering av gjeld til aksjekapital, samt nedbetalingsavtale – med eller uten renter. I noen tilfeller kan man også tenke seg andre løsninger, for eksempel reforhandling av avtaler.

Gjeldsforhandlinger kan være offentlige (styrt gjennom skifteretten) eller private. Konkurslovens regler om gjeldsforhandling er midlertidig satt ut av kraft frem til 1. januar 2022, og er erstattet av en midlertidig rekonstruksjonslov.

Offentlig eller privat?

De aller fleste gjeldsforhandlinger er private. Vi mener private gjeldsforhandlinger lettere lykkes enn offentlige. Offentlige gjeldsforhandlinger har hatt et for rigid regelverk som ofte har forhindret løsninger. En offentlig gjeldsforhandling har også vært kostbart i de fleste tilfeller. Den nye midlertidige rekonstruksjonsloven har et mer fleksibelt regelverk, men det er fortsatt kostbart.

Betingelsen for å åpne konkurs, både etter oppbuds- og konkursbegjæring, er at skyldneren er insolvent.

Nå kommer ny mva-melding

Fra 1. januar 2022 skal rapportering av merverdiavgift skje via en ny løsning og mva-meldingen slik vi kjenner den blir historie.

Foruten direkte rapportering fra regnskapssystem vil det bli anledning til å rapportere via portal.

Rapportering på mva-koder istedenfor skjema

Den nye løsningen er ikke lenger basert på skjema, men er en rapportering som skjer post for post knyttet til standard codesett for mva, også kalt SAF-T-koder. Rapporteringen skal skje direkte fra regnskapssystem eller via portal.

Rapportering fra regnskapssystem

Direkte rapportering fra regnskapssystem skjer også i dag. Slik rapportering er en fordel for å hindre feilrapporteringer, og vil kunne være tidsbesparende. Ulempen er at direkte rapportering ikke gir rom for å gjøre endringer før innsendelse. Erfaring viser at svært mange velger å levere manuelt fordi de skal foreta ulike korrigeringer. Det vil det bli mindre mulighet for i fremtiden.

Rapportering i portal

Foruten direkte rapportering fra regnskapssystem vil det bli anledning til å rapportere via portal. Fellesregistrerte selskaper, utenlandske selskaper og mindre selskaper som ikke benytter regnskapssystem, kan ikke rapportere via regnskapssystem og må dermed rapportere via portalen.

Fra syv meldinger til en

I den nye løsningen vil det være ett felles format for alle som skal levere en mva-melding. Det skilles dermed ikke

Rådgiver avgift
Camilla Brunfelt,
Revisorforeningen

mellom de ulike meldingstypene. Ved endringer må du sende ny melding. Tilleggsmelding vil ikke lenger være tilgjengelig.

Flere poster å rapportere på

Dagens mva-melding inneholder 19 poster. I den nye løsningen skal det rapporteres på flere poster/mva-koder. Selv om den nye løsningen inneholder flere poster, skal den som rapporterer bare rapportere på poster som er aktuelle for sin virksomhet. Uttaksmerverdiavgift, tap på krav, justering og tilbakeføring er størrelser som får egen post/kode i den nye løsningen.

Slik vil den nye rapporteringen kunne se ut:

Mva-melding				
November - desember 2020				
Årsmessig rapportering - 2 månedlig				
Sendt inn 10.02.2021 kl. 16:00				
Mva-kode	Beskrivelse	Grunnlag	Sats	Mva
3	Salg og utført av varer og tjenester (høy sats)	60 000	25%	15 000
1	Kjøp av varer og tjenester (fradrag med høy sats)		25%	-6 000
81	Kjøp av varer fra utlandet med fradrag (høy sats)	10 000	25%	-2 500
	Fradrag (ikke betalt merverdiavgift ved import)		25%	-2 500
Sum				9 000

Skatteetatens portal for mva-registrering

Skatteetaten har utviklet en ny registreringsløsning for Merverdiavgiftsregisteret, som erstatter Samordnet registermelding del 2. For alle endringer som gjelder merverdiavgift, er det nå den nye løsningen som skal benyttes.

Hva som skal meldes i den nye løsningen

Portalen skal brukes både ved nyregistrering, sletting og ved andre endringer. Portalen åpnet først for ordinære registreringer, men er nå utviklet til at også alle andre registre-

ringer, slik som fellesregistrering, frivillig registrering og forhåndsregistrering skjer i portalen.

Hvordan bruke portalen

Med portalen har vi fått en digital løsning for merverdiavgiftsregistrering. Det betyr at det ikke lenger er saksbehandlere som behandler og godkjenner meldinger. Meldingene blir behandlet maskinelt. Skattyter vil merke dette med at saksbehandlingstiden blir kortere. De fleste meldingene vil bli behandlet på bare noen få minutter.

Må være registrert i Enhetsregisteret for å kunne bruke portalen

Før en virksomhet kan registreres i mva-portalen, må virksomheten være registrert i Enhetsregisteret. Skal du foreta en nyregistrering eller en omorganisering som innebærer at det skal stiftes et nytt selskap, må du regne med saksbehandlingstiden i Brønnøysundregistrene.

Skatteetatens portal for registrering finner du på:

skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/avgifter/mva/registrere/

Brexit og skatt

At Storbritannia har forlatt EU, kan få skattemessige konsekvenser for norske skattepliktige. Dette gjelder bl.a. norske selskaper som deler ut utbytte til britiske selskapsaksjonærer eller som mottar utbytte fra britiske selskaper.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Etter at Storbritannia forlot EU, skal Storbritannia fra 1. januar 2021 i utgangspunktet behandles som et hvilket som helst tredjeland utenfor EU eller EØS. Dette kan få betydning for beskatningen da vi har flere skatteregler som er mer gunstige overfor EU/EØS-land enn overfor andre land.

Vi skal nedenfor gi en oversikt over noen av de viktigste konsekvensene Brexit kan få for norske skattepliktige. Skatteetaten har en mer komplett oversikt på sin hjemmeside.¹

Mottatt aksjeutbytte

For norske aksjeselskaper som eier aksjer i selskaper hjemmehørende i EU/EØS, gjelder den såkalte fritaksmetoden som gir skattefritak for lovlig utbytte samt gevinst og tap på aksjer. Utbytte fra selskaper i Storbritannia vil ikke lenger være omfattet av det generelle skattefritaket for aksjer i EU/EØS, men kan være fritatt fra beskatning i Norge etter de vanlige vilkårene i fritaksmetoden, dvs. at:

- Det utenlandske selskapet kan ikke være hjemmehørende i et lavskatteland, og
- Den norske selskapsaksjonæren må den siste toårsperioden ha eid minst ti prosent av aksjekapitalen og hatt minst ti prosent av stemmene. Det er i praksis lagt til grunn at toårsperioden kan omfatte tidsrom etter at utbyttet ble vedtatt, herunder tidsrom i senere inntektsår.

Etter skatteavtalen kan Storbritannia trekke kildeskatt på utbytte til en norsk selskapsaksjonær. Dette gjelder imidlertid ikke hvis den norske selskapsaksjonæren direkte eller indirekte

har minst ti prosent av kapitalen i det britiske selskapet. Skatteavtalen har ingen bestemmelser om minste eiertid.

Dette har ingen betydning for den norske skatteplikten. Hvis det er trukket kildeskatt, kan det norske selskapet kreve fradrag i norsk skatt for kildeskatten betalt i Storbritannia. Det forutsetter at kildeskatten er lovlig etter skatteavtalen.

Aksjegevinster og tap

For aksjegevinster gjelder de samme vilkårene for skattefrihet som for aksjeutbytte. Aksjegevinster på britiske aksjer vil derfor fortsatt være skattefrie

hvis det norske selskapet har eid og stemt for minst 10 % i minst to år.

For aksjetap gjelder en særregel som innebærer at aksjetap er avskåret hvis det norske selskapet har eid eller stemt for minst 10 % på noe tidspunkt i løpet av de siste to årene.

For personlige skattytere innebærer ikke Brexit noen endringer verken for utbytte eller aksjegevinster/tap.

Kildeskatt på utdelt utbytte

Ved utdeling av utbytte fra et norsk selskap til utenlandske aksjonærer skal det norske selskapet trekke skatt

Etter at Storbritannia forlot EU, skal Storbritannia fra 1. januar 2021 i utgangspunktet behandles som et hvilket som helst tredjeland utenfor EU eller EØS.

¹ www.skatteetaten.no/rettskilder/type/kunngjoringer/brexit/

som innbetales til norske skattemyndigheter. Kildeskatten er i utgangspunktet 25 %, men vil som regel være lavere hvis vi har skatteavtale med landet der aksjonæren er bosatt eller hjemmehørende.

Det skal ikke trekkes kildeskatt på utbytte som deles ut til selskapsaksjonærer hjemmehørende i EU/EØS. I og med at Storbritannia har trådt ut av EU, skal det i utgangspunktet trekkes kildeskatt på utbytte som deles ut til britiske selskaper fra og med 1. januar 2021.

Skatteavtalen mellom Norge og Storbritannia har imidlertid et viktig unntak. Etter skatteavtalen er satsen for kildeskatt generelt redusert til 15 prosent, men for selskap hjemmehørende i Storbritannia, og som direkte eller indirekte innehar minst 10 prosent av kapitalen i det norske selskapet som utdeler utbyttet, er satsen null.

Exit-reglene

Ved utflytting fra Norge skal det fastsettes såkalt exit-skatt på aksjer og andeler mv. dersom latente (urealiserte) gevinster overstiger kr 500 000. Det gis utsettelse med betaling av skatten frem til faktisk realisasjon når det stilles sikkerhet for skattekravet. Den latente skatteplikten bortfaller hvis aksjen ikke er realisert innen fem år. Ved utflytting til de fleste EU/EØS-stater gis det utsettelse med betalingen uten at skattyter trenger å stille sikkerhet.²

For skattyter som flytter til Storbritannia etter 1. januar 2021, må det nå stilles sikkerhet for skattekravet for å få utsettelse med betaling av skatten.

Skattyter som har flyttet til Storbritannia tidligere og som har fått utsettelse, mister ikke denne retten med mindre vedkommende flytter til et land utenfor EU/EØS i løpet av femårsperioden.

Oppgjør av gevinstsaldo

Ved utflytting skal eventuell saldo på gevinst- og tapskonto og andre skatteposisjoner til inntektsføring gjøres opp. Det er unntak for utflytting til land innenfor EU/EØS. Da kan man fortsette å inntektsføre etter vanlige regler.

For skattytere som er utflyttet til Storbritannia, må saldo gjøres opp når overgangsperioden utløper 1. januar 2021.

De samme reglene gjelder dersom et selskap flytter fra Norge til Storbritannia.

Konsernbidrag

Norske filialer av selskaper hjemmehørende i EU/EØS kan på visse vilkår benytte seg av konsernbidragsreglene forutsatt at mottaker er skattepliktig til Norge. Denne adgangen bortfaller nå for filialer av britiske selskaper.

Etter skatteavtalen kan imidlertid norske filialer av selskaper hjemmehørende i Storbritannia fortsatt avgi konsernbidrag til selskaper hjemmehørende i Norge.

Aksjesparekonto

Det vil ikke lenger være adgang til å benytte aksjesparekonto til å investere i børsnoterte aksjer, egenkapitalbevis i selskaper og andeler i aksjefond hjemmehørende i Storbritannia. Dette vil kun gjelde for nye investeringer. Eksisterende investeringer i børsnoterte selskaper mv. hjemmehørende i Storbritannia, kan bli værende på kontoen.

Gaver til frivillige organisasjoner

Organisasjoner hjemmehørende i Storbritannia som i dag er godkjent av skatteetaten innenfor gavefradragsordningen, vil fra 1. januar 2021 miste godkjenningen. Det kan derfor ikke lenger kreves fradrag for gaver til disse organisasjonene.

Utbetaling av livsforsikring (kapitalforsikring)

Utbetaling av livsforsikring (kapitalforsikring) fra et forsikringsselskap hjemmehørende i EU/EØS er ikke skattepliktig inntekt.

Fra 1. januar 2021 vil slike utbetalinger fra forsikringsselskaper hjemmehørende i Storbritannia være skattepliktig for mottakere som er bosatt i eller som bosetter seg i Norge.

Endringer i foretakslovene

Etter aksjelovene og samvirkeloven skal daglig leder og minst halvdelen av styret være bosatt i Norge. Tilsvarende krav gjelder for bedriftsforsamlingens medlemmer. Videre er det krav til bosted i Norge for styrets medlemmer etter stiftelsesloven. Det er unntak for personer som er bosatt i og statsborger i en EU/EØS-stat.

Det er vedtatt lovendringer som innebærer at britiske statsborgere bosatt i EU/EØS eller Storbritannia, og EU/EØS-statsborgere bosatt i Storbritannia, også omfattes av unntakene. Dette innebærer at norske selskaper mv. kan beholde tillitspersoner med tilknytning til Storbritannia, samt fortsatt velge eller ansette slike personer i tillitsverv.

² Forutsetningen er at Norge i medhold av avtale kan kreve utlevert opplysninger fra denne staten om skattyters inntekts- og formuesforhold, samt bistand til innkreving.

Slik kommer du i gang med bærekraftsarbeidet

Er du en liten eller mellomstor virksomhet som ønsker å inkludere bærekraft i avgjørelsene? Her får du en praktisk veiledning som gjør at du kan komme i gang med bærekraftsarbeidet.

For en liten eller mellomstor bedrift kan bærekraft ofte være noe diffust og lite håndgripelig. Innlemmelse av bærekraft i strategien og den daglige driften blir da vanskelig. Det finnes få konkrete veiledninger for mindre bedrifter da den lovregulerte selskapsrapporteringen i all hovedsak omfatter større foretak. Likevel ønsker mange mindre virksomheter av forskjellige grunner å komme i gang med bevisstgjøring og profilering innen bærekraft. Det kan være at selskapet har erfart at anbudsrundene stiller strengere krav til at bedriften har en klar strategi for bærekraft. Det kan være at bankene stiller krav til endret drift, eller det kan være at eierne har et oppriktig og hjertefølt ønske om å bidra til omstillingen.

Start nå!

Uansett hva grunnen er, vil kommende reguleringer¹ i Europa fra 2026 også omfatte krav til rapportering for små og mellomstore bedrifter. Det er derfor bare en fordel å starte arbeidet allerede nå!

Nedenfor finner du en praktisk veiledning som gjør at du kan komme i gang med bærekraftsarbeidet.

Tilnærmingen i steg 2 kan justeres i forhold til størrelsen på din virksomhet, og det er ikke sikkert at det er nødvendig at din virksomhet må benytte alle parameterne som blir presentert. Du kommer lengst med å bytte ut irrelevante risikotyper med de som er mest aktuelle for din bransje. Rammeverket er ikke rigid, og ennå ikke lovregulert som formelle krav.

Bærekraftsarbeid gir nye muligheter

Tanken bak denne veiledningen er å gi hjelp til å rette søkelyset på eget bærekraftsarbeid innad i virksomheten, avdekke nye muligheter for bedriften og bidra til bedre oversikt over risikoer.

En positiv bieffekt er at din virksomhet enklere vil kunne profilere og markedsføre seg overfor nye og gamle kunder, møte krav i anbudprosesser og være forberedt på kommende fore-

Rådgiver selskapsrapportering og bærekraft
Carl-Emil Akselberg,
Revisorforeningen

spørslers fra banker og andre finansieringskilder.

Bærekraftsarbeid er ikke vanskelig! Prosessen som her blir presentert, består av tre steg og baserer seg på rammeverket til Accountancy Europe.

Steg 1

Kartleggingen starter med å gjøre seg bevisst på status quo. Steg 1 består i å skrive ned nøkkelinformasjon om selskapet og bør minimum inneholde:

- Gjennomgang av selskapets forretningsmodell, inntektskilder, kundebase, produkter og finansieringsdetaljer. Med finansieringsdetaljer menes i hvilken/hvor stor grad selskapet er avhengig av bankfinansiering.
- Dette er viktig for å forberede seg på forespørslers knyttet til bærekraftig drift fra bankene, som fremover må rapportere på sine kunders virksomhet.
- Hvis virksomheten er tilknyttet en miljøsertifisering, er den årlige rapporteringen ofte et meget godt utgangspunkt for videre arbeid, da den inneholder informasjon om selskapets miljømessige og sosiale forhold, samt eierstyringen (ESG). Er ikke selskapet miljøsertifisert, vil steg 2 avdekke mye av den samme informasjonen.
- Kartlegging av bedriftens viktige kunder og samarbeidspartnere, samt leverandører. Dette vil gi selskapet en oversikt som senere kan benyttes til å vurdere deres klimarisiko.

Mange mindre virksomheter ønsker å komme i gang med bevisstgjøring og profilering innen bærekraft.

¹ CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive.

Risikotype	
Miljømessige forhold	Karbonfotavtrykk inkl. klimagassutslipp
	Energibruk inkl. strømforbruk og type energi
	Miljøskader inkl. luftforurensing og sedimenter
	Avfall inkl. avfallsreduksjon og resirkulering
	Ressurs og råvarebruk inkl. knappe naturressurser og råvarer, ressursbevaring, bruk av fornybar energi
	Vannforbruk
	Ev. skrinlagte ressurser (stranded assets)
Sosiale forhold	Produktsikkerhet, resirkulerbarhet og kvalitet
	Medarbeiderrelasjoner og engasjement inkl. type ansettelseskontrakter
	Helse og sikkerhet på arbeidsplassen
	Arbeidsforhold, regelmessig og åpen kommunikasjon, fleksible arbeidsplaner, lønn
	Menneskerettigheter og moderne slaveri
	Svindel, korrupsjon og hvitvasking av penger
	Cybersikkerhet
Styresett	Personvern og beskyttelse inkl. håndtering av data fra kunder og partnere etc.
	Ledelsesstruktur og kontroll inkl. kjønnsbalanse
	Viktige personforhold inkl. nye generasjoner, etterfølgerplanlegging
	Leverandører inkl. kriterier for utvalgelse og kontroll av leverandører og deres bærekraftsinformasjon
	Eksterne aksjonærer
	Eierskap
	Hovedkilder for finansiering

Steg 2

Hovedformålet med dette steget er å gjøre beslutningstagere i selskapet mer opplyst og dermed i stand til å fastlegge en strategi for bærekraftig drift. Ved bruk av oversikten i steg 1 skal man i dette steget sette søkelys på risikoer og sårbarheter knyttet til driften. Klimarisiko deles ofte inn i to underkategorier; fysisk risiko og overgangsrisiko. Mange av risikotypene i tabellen over kan kategoriseres som overgangsrisiko. Dette er økonomisk risiko knyttet til overgangen til lavutslippsamfunn og de påvirkningene dette har på driften. Fysisk risiko er mer håndfast og handler om kostnader knyttet til fysisk skade som følge av klimaendringer. Hvis en leverandør eksempelvis har sitt produksjonslokale på et flomutsatt sted, vil det være en fysisk risiko forbundet med selskapet. Risikotypene over er delt opp i tre generelle hovedtemaer; miljømessige, sosiale og risiko knyttet til styresettet i virksomheten.

Risikotypene over er ikke uttømmende, men presentert som et utvalg av aktuelle risikotyper som bør kartlegges. Har man vansker med å skrive noe rundt et element, tyder det på at det bør under-

søkes nærmere. Kartleggingen behøver ikke å følge et bestemt oppsett, vurder hva som fungerer for din bedrift. En tilnærming som anbefales, er å vurdere hvert enkelt punkt og gi det en score fra høy (1) til lav risiko (3).

Steg 3

Det siste steget fokuserer på summering og klargjøring for handling. Når man så summerer opp, bør det først settes søkelys på punktene vurdert som høy risiko. For disse bør selskapet sette klare mål for forbedring, definere nøkkeltallsindikatorer (KPI'er) for å nå disse målene samt igangsette kontrollprosesser for å overvåke fremdriften. Gode kontrollprosesser vil bidra til å samle inn informasjon om hva som er relevant for bedriftens beslutningstaking. Etter å ha dekket de kritiske områdene, bør bedriften vurdere å lage en bærekraftsrapport. Din revisor kan hjelpe med å reflektere over hva som er relevant å rapportere, hvorfor, hvordan og til hvem.

Disse tre stegene vil samlet gi en god oversikt over dagens situasjon. Kartleggingen avdekker de viktigste risikoene (og mulighetene) knyttet til

bærekraftig drift og vil dermed gi selskapet et solid utgangspunkt for å forme sin strategi rundt bærekraft. Som nevnt innledningsvis er det mange fordeler med å være forberedt.

- Lovgivning og regulering vil bli mer omfattende i tiden som kommer. EU-reguleringen på bærekraft er også aktuell for Norge.
- Anbudsprosesser blir mer omfattende og stiller strengere krav til bærekraftig drift.

Kommunikasjon og profilering av virksomheten som bærekraftig kan gi nye muligheter for forretningsutvikling. Følg opp det man lover i kommunikasjonen. Samfunnet gjennomskuer det ofte hvis bedriften driver med grønnvasking – en form for misledende markedsføring der et produkt eller selskap blir fremstilt som mer miljøvennlig eller dyrevennlig enn det som faktisk er tilfelle.

Lykke til!

Vil skjerpe inn reglene for skatteamnesti

Finansdepartementet og Skatteetaten foreslår innstramminger i ordningen om frivillig retting (skatteamnesti) og vil sende forslag til nye regler på høring.

Frivillig retting innebærer at skattepliktige kan slippe tilleggsskatt og straff for ikke å ha oppgitt formue og inntekt. Den skattepliktige må gi opplysningene til skattemyndighetene frivillig. Den unndratte skatten med renter må betales, men det ilegges ikke tilleggsskatt eller annen straff.

Skattedirektoratet foreslår at adgangen til frivillig retting videreføres, men med noen innstramminger i form av justering av bevisreglene, reduksjon av antall år en kan foreta frivillig retting for, samt innføring av en ordning hvor Skatteetaten gis myndighet til å beslutte konkrete tidsbegrensede amnesti.

Foreslår ny opsjonsordning

Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2022 foreslå en vesentlig utvidelse og forenkling av dagens opsjonsskattordning for små oppstartsselskaper. I forslaget som er sendt på høring, foreslås det bl.a. at:

- Flere selskaper omfattes. Maksimalt antall årsverk økes fra 25 til 50, maksimale driftsinntekter og balansesum økes fra 25 til 80 mill. og maksimal alder på selskapet økes fra seks til ti år.
- Det innføres en gunstig beskatning ved at gevinst på opsjonen fra tildeling av opsjonen til innløsning kun skal skattlegges som aksjeinntekt og ikke lønnsinntekt som i dag.
- Dagens regel om at opsjonsfordel over 1 mill. kroner skal skattlegges ved innløsning oppheves. I stedet innføres det en regel om at opsjonsprisen minst må tilsvare markedspris på tildelingstidspunktet.

Særavtalene for reiser forlenges ut året

Særavtalene som ble inngått i 2020 ble i februar 2021 forlenget ut juni 2021. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og hovedsammenslutningene er nå enige om å forlenge særavtalene om dekning av utgifter til reise og kost ut 2021.

Ved forrige revisjon av avtalene i mai 2020 var det enighet om at man innen utgangen av februar 2021 skulle gjennomgå reiseavtalene i sin helhet, med tanke på å tilpasse avtalene til dagens arbeidsliv og organisering. De skal blant annet se på klarspråk, om det er mulig å slå innenlands- og utenlandsavtalen sammen og hvordan fastsette prinsipper for arbeidstid på reiser. Også denne revisjonen er utsatt.

Den trekkfrie og skattefrie delen av kostgodtgjørelse og bilgodtgjørelse ble fastsatt av Skattedirektoratet med virkning fra 1. januar 2021 og gjelder for hele året. Det skal trekkes forskuddstrekk i og beregnes arbeidsgiveravgift av den delen av godtgjørelsen som overstiger de trekkfrie satsene.

Jobbfradrag for unge

Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2022 foreslå et eget jobbfradrag for unge under 30 år og har sendt et forslag på høring. Målet er at fradraget skal styrke arbeidsinsentivene til unge.

Fradraget skal gis i lønns- og næringsinntekt, men ikke i trygdeytelser. Det skal imidlertid gjelde for foreldrepenger og sykepenger. Fradraget avtrappes ved høyere inntekt slik at det i hovedsak kommer de med lave inntekter til gode. Modellen regjeringen skisserer vil innebære en skattelette for om lag 200 000 unge på noe over 4000 kroner, mens om lag 100 000 unge vil få mellom 2000 og 4000 kroner i skattelette.

Arbeidsgivers rett til innsyn i e-post

Advokat/partner
Håkon Andreassen,
Advokatfirmaet
Storeng,
Beck & Due Lund

Arbeidshverdagen digitaliseres. Det øker de faktiske mulighetene for overvåking og kontroll, både gjennom datamaskin, mobiltelefon og e-postkonto. Tilfanget av klager hos Datatilsynet understøtter dette. Hvilke rammer gjelder for arbeidsgivers innsyn og kontroll med e-post?

Arbeidsgiver har rett til innsyn i arbeidstakers e-postkasse innenfor visse rammer.

Rettslig regulering

Arbeidsgivers *innsyn* i arbeidstakers e-postkasse (som arbeidsgiver har stilt til arbeidstakers disposisjon til bruk i arbeidet), er tillatt innenfor visse rammer, og reguleres i det vesentlige av den såkalte personopplysningsforskriften. Denne er forankret i arbeidsmiljøloven § 9-5. Reglene gjelder også arbeidstakers personlige områder i virksomhetens datanettverk eller annet elektronisk utstyr som arbeidsgiver har stilt til arbeidstakers disposisjon til bruk i arbeidet. Reglene gjelder ikke arbeidstakers private e-postkasser.

Opplysninger som er lagret på felles-områdene i virksomhetens datanettverk er heller ikke omfattet av forskriften. Her vil arbeidsgiver normalt ha rett til innsyn etter de alminnelige reglene om kontrolltiltak i arbeidsmiljøloven og for behandling av personopplysninger i personvernregelverket.

Overvåking av arbeidstakers bruk av elektronisk utstyr er derimot forbudt. Det omfatter f.eks. aktivisering av automatisk videresending av e-poster sendt til fraværende arbeidstakere for å sikre at viktige e-poster blir fanget opp. Dette fremstår ofte som praktisk og nærliggende ved lengre fravær eller etter fratredelse, men er av Datatilsynet ansett som slik ulovlig overvåking.

Innsyn i elektronisk utstyr er imidlertid tillatt i noen konkrete tilfeller. Disse hovedkategoriene gjennomgås nedenfor.

Er innsyn nødvendig for å ivareta daglig drift?

En stor del av kommunikasjonen med kunder og kollegaer foregår i dag over e-post, og det kan derfor oppstå et behov for å ta seg inn i arbeidstakers e-postkonto ved kortere eller lengre fravær, nettopp for å ivareta den daglige driften eller andre berettigede interesser i virksomheten. Dette vil typisk gjelde hvis arbeidsgiver vet at det ligger et tilbud med kort akseptfrist i den fraværende arbeidstakers sin e-postkasse.

En grunnleggende forutsetning for å gjøre innsyn på dette grunnlaget, er at det ikke finnes mindre inngripende metoder som tilstrekkelig ivaretar arbeidsgivers interesser. I fraværstilfellene vil arbeidsgiver typisk heller kunne ta kontakt med arbeidstaker og be vedkommende videresende den informasjonen som er nødvendig og eventuelt aktivere en fraværsassistent med nødvendig informasjon om hvor avsender kan henvende seg. Et innsyn vil da kunne bli ulovlig.

Skal varsles

Arbeidstaker skal også varsles før et innsyn og få mulighet til å være til stede under innsynet, så langt det er praktisk mulig. Ved fare for bevisforspillelse kan det være grunnlag for unntak fra varslingsplikten og retten til å være til stede, men dette forutsetter nok at speilkopiering (eller andre tiltak) av e-postkassen i forkant ikke er mulig.

Foreligger det mistanke om grovt pliktbrudd hos den ansatte?

Regelverket åpner også for å gjøre innsyn når det foreligger en begrunnet mistanke om grovt pliktbrudd eller annet som kan gi grunnlag for avskjed eller oppsigelse. Det må med andre ord foreligge konkret informasjon som gir grunn til å tro at slike forhold foreligger – en løs antakelse er ikke tilstrekkelig.

Når arbeidsforhold avsluttes

Når arbeidsforhold avsluttes, er det ikke uvanlig at arbeidsgivere føler seg nødt og berettiget til å ta seg inn i tidligere arbeidstakers e-postkonto og personlige områder i virksomhetens datasystemer, for å sikre lagring av informasjon som er nødvendig for virksomheten. Innsynsregelverket kommer imidlertid til anvendelse også for tidligere ansatte.

Det praktiske ved et opphør er ofte at arbeidstaker får anledning til å slette e-post og filer av privat karakter, og samtidig lagrer virksomhetsrelevant informasjon på et angitt område for arbeidsgivers tilgang. Slik unngår

arbeidsgiver å måtte ta seg inn i den tidligere arbeidstakers e-postkonto etter arbeidsforholdets opphør.

Skal deaktiveres

E-postkontoen skal deaktiveres. Opplysninger lagret i e-postkassen, på personlige områder i virksomhetens datasystemer eller annet elektronisk lagret materiale, skal som hovedregel slettes innen rimelig tid, noe som i henhold til Datatilsynets praksis er maksimalt seks måneder. Det er derfor viktig at arbeidstaker gis mulighet til å rydde i disse områdene før fratredelse, ettersom viktig informasjon for virksomheten ellers risikerer å gå tapt.

Hvilke konsekvenser har overtredelser?

Innsyn kan påklages til Datatilsynet, som vil vurdere om innsynet var i strid med regelverket. Datatilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr. I 2021 har overtredelsesgebyrene ligget i størrelsesordenen 150 000–250 000 kroner for slike brudd. Overtredelser kan samtidig medføre krav på erstatning for både økonomisk og ikke-økonomisk skade. Slike krav avgjøres av domstolene. Lovligheten av innsynet kan også få betydning for adgangen til å føre funnene som bevis, for eksempel i etterfølgende sak om oppsigelse eller avskjed.

AKTUELLE SATSER > A JOUR PR. > 01.09.2021

UTGIFTSGODTGJØRELSE 2021 (I KR)

Godtgjørelse til kost og overnatting innenlands

Kostgodtgjørelse etter statens satser	
Fra 6 til 12 timer	kr 315
Over 12 timer	kr 585
Reiser med overnatting	kr 801
Måltidstrekk: Frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 % av satsen for reise med overnatting	
Ulegitimert godtgjørelse til losji (natt tillegg)	kr 435

Kostgodtgjørelse utland

Fullstendig oversikt over satser for kostgodtgjørelse utenlands etter statens reiseregulativ finnes på: https://arbeidsgiver.difi.no/lonn-goder-og-reise/reise/statens-satser-utenlands/	
Måltidstrekk i kostgodtgjørelsen: Frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %	
For reiser uten overnatting i utlandet kan det gis godtgjørelse inntil følgende av full sats for vedkommende land:	
Reiser fra 6 inntil 12 timer:	50 % av full sats
Reiser fra og med 12 timer:	full sats

Skattedirektoratets forskuddssatser for trekkfri kostgodtgjørelse innenlands og utenlands

Godtgjørelse utover forskuddssatsene er trekkpliktig og skattepliktig.	
<i>Reiser uten overnatting</i>	
6 til 12 timer:	kr 200
Over 12 timer:	kr 400
Måltidstrekk: frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %.	
<i>Reiser med overnatting</i>	
Bor på hybel/brakk med kokemuligheter (kun tjenestereise – ikke pendlere):	kr 94
Bor på pensjonat eller hybel/brakke uten kokemuligheter:	kr 170
Bor på hotell:	kr 609
Bor på hotell med frokost:	kr 487
Langtransportsjåfører:	kr 300
Måltidstrekk: frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %.	

Bilgodtgjørelse mv. (i kr)

<i>Bruk av egne fremkomstmidler. Satser pr. km.</i>	
Egen bil, herunder el-bil	kr 4,03
Tillegg der bomavgift er inkludert i drivstoffprisen	kr 0,10
Skattefri og trekkfri del av bilgodtgjørelse	kr 3,50
Tillegg for kjøring på skogs-/anleggsvei	kr 1,00
Tilhengertillegg	kr 1,00
Motorsykkel over 125 ccm	kr 2,95
Moped/motorsykkel inntil 125 ccm og andre motoriserte fremkomstmidler	kr 2,00
Snøscooter og ATV	kr 7,50
Båt med motor	kr 7,50
Passasjertillegg, pr. passasjer.	kr 1,00
Satsene for bilgodtgjørelse og passasjertillegg gjelder også utenlands.	

Naturallytelser 2021

Bilbeskatning

Fordelen ved privat bruk av firmabil skal med i grunnlaget for beregning av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Fordelen fastsettes til 30 % av bilens listepriis inntil kr 325 400 og 20 % av overskytende listepriis. Ved firmabilordning i deler av inntektsåret fastsettes fordelene forholdsvis for antall hele og påbegynte måneder bilen har stått til disposisjon.

Ved følgende forhold reduseres listepriisen til:

	Ordinær bil	El-bil
El-bil	–	60 %
Eldre bil enn tre år pr. 1. jan.	75 %	45 %
Yrkeskjøring over 40 000 km	75 %	60 %
Eldre bil og yrkeskjøring over 40 000 km (elektronisk kjørebok)	56,25 %	45 %

Varebil klasse 2 (elektronisk kjørebok), faktisk privat kjøring, pr. km	kr 3,40
---	---------

Beløpsgrense for skattefrie naturallytelser

Overtidsmat (minst 10 timer), dokumenterte utgifter	kr 200
Personalrabatter (inntil 100 %)	kr 8000

Rentefordel ved rimelig lån hos arbeidsgiver

Rentefordelen settes til differansen mellom normrente-satsen og den faktisk betalte renten. Mindre, kortsiktige lån beskattes ikke (lånebeløp på inntil 3/5 G = kr 60 811 pr. 01.05.2020 med tilbakebetalingstid høyst ett år).

Normrentesatser:

Januar og februar	1,50 %
Mars og april	1,50 %
Mai og juni	1,50 %
Juli og august	1,50 %
September og oktober	1,30 %
November og desember	1,30 %

Verdi av fri kost og/eller losji

Fritt opphold – kost og losji	kr 132
Fri kost – alle måltider	kr 94
Fri kost – to måltider	kr 73
Fri kost – ett måltid	kr 48
Fritt losji – ett eller delt rom	kr 38

Elektronisk kommunikasjon

Dekning av utgifter til telefon og internett mv., pr. år	kr 4 392
Pr. måned	kr 366

Gaver i og utenfor ansettelsesforhold (i kr)

Skattefrihet for mottaker

Ansettelsestid 20 år og deretter hvert tiende år	kr 8 000
Bedriften bestått i 25 år eller år delelig med 25	kr 4 000
Arbeidstaker gifter seg, pensjoneres eller slutter etter minst 10 år eller fyller 50 år og deretter hvert tiende år.	kr 4 000
Andre gaver i arbeidsforhold («julekurv»)	kr 5 000
Erkjentlighetsgave utenfor arbeidsforhold	kr 500

Skattefritak gjelder bare gaver i form av naturalia og bare dersom gaven gis etter en generell ordning. Overskrides beløpsgrensene, er det overstigende beløpet skattepliktig. Beløpsgrensene gjelder samlet for gaver fra egen arbeidsgiver og tredjeparter.

Skattefrie inntekter mv.

Frikortgrensen for ungdom	kr 60 000
Skattefri lønnsinntekt for barn under 13 år	kr 10 000
Minstegrense for lønnsinnberetning og skatteplikt:	
– ordinær arbeidsgiver	kr 1 000
– skattefrie selskaper	kr 10 000
– arbeid i hjemmet	kr 6 000

Skal du kjøpe eller selge en bedrift, trenger hjelp med regnskap og skatt/avgift eller planlegger generasjonsskifte? Vi har kompetansen.

Revisjon og attestasjonstjenester

- Ekstern (finansiell) revisjon
- Borevisjon
- Attestasjoner til myndigheter

Regnskap og økonomi

- Regnskap, herunder IFRS
- Forretningsførsel
- Finansiering og budsjettering
- Management for Hire (regnskap- /økonomi, controller og lignende)

Skatt- og avgiftstjenester

- Bedriftsbeskatning
- Personbeskatning
- Insentivordninger
- Merverdiavgift
- Internasjonal skatt
- Generasjonsskifte
- Expatriate tjenester

Transaksjonsstøtte

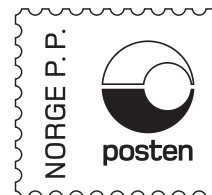
- Fusjon/fisjon/børsnotering
- Restruktureringer
- Due diligence (finansiell, skatt og avgift)
- Verdsattelser
- Sakkyndig redegjørelser

Rådgivning

- Strategi og analyse
- Prosjekter
- Risikostyring og intern kontroll
- Prosessforbedring
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- Gransking og misligheter
- Management for Hire

* For noen av tjenestene er det uavhengighets regler i revisorloven som kan begrense omfanget og innholdet i vår bistand til egne revisjonsklienter.

Returadresse:
DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
0230 Oslo

Din samarbeidspartner innen revisjon,
regnskap, skatt og rådgivning
- et kunnskapshus i vekst.

Grant Thornton Revisjon

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com

Grant Thornton Økonomiservice

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com

Grant Thornton Consulting

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: consulting@no.gt.com

Grant Thornton Law Advokatfirma

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com